

Pas ontdekt in de Kennemerduinen: de glimmende stuifzwamkever

Wie geïnteresseerd is in het dieren- en plantenleven in het duin, zou een aantal kleinere diersoorten over het hoofd kunnen zien. Ze leiden een verborgen leven en hebben soms niet eens een Nederlandse naam. Dit artikel gaat over zo'n diertje, een klein kevertje dat een geheimzinnig leven leidt in het binnenste van een kleine paddenstoel.

GERT VAN EE

De glimmende stuifzwamkever heeft zijn geheimzinnige bestaan zo goed vol weten te houden, dat grote delen van zijn leven nog steeds in nevels gehuld zijn.
Foto: Theodoor Heijerman.

Bovisten en aardsterren zijn voor het voortbestaan van de glimmende stuifzwamkever van groot belang. In de Kennemerduinen is vorig jaar een kleine populatie ontdekt.
Foto: Gert van Ee

Iedereen kent wel de reuzenbovisten: grote, voetbalachtige paddenstoelen, geelwit van kleur, die vanaf juli tot november te vinden zijn op veel plaatsen in ons land. Deze bovisten hebben kleine en minder opvallende verwanten, zoals de melige stuifzwam en verwante soorten in de duinen. Ze zijn vaak slechts een tot enkele centimeters groot.

Binnen in de vruchtlichamen van deze stuifzwammetjes, en ook in de aardster, leeft een donkerbruin of zwart kevertje, *Lycoperdina bovistae*, ongeveer 4,5 millimeter groot. Deze specialisten zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van de stuifzwammen of aardsterren. Hun hele levenscyclus van ei, larve, pop en volwassen kever vindt plaats binnen de paddenstoel. *Lycoperdina bovistae* heeft nog geen Nederlandse naam. Misschien is glimmende stuifzwamkever

een goede suggestie, want hij hoort bij een kleine familie van zwamkevers. Deze familie telt in Nederland negen soorten, waarvan er twee in paddenstoelen leven.

Door de verborgen levenswijze en de sterke afhankelijkheid van de aanwezigheid van geschikte paddenstoelen is weinig bekend over

de glimmende stuifzwamkever. In ons land is hij tot nu toe slechts in drie provincies gevonden: Gelderland, Limburg en Noord-Holland. De laatste bekende vondst in Noord-Holland was in 1961 bij Hilversum. In de landen om ons heen is hij ook zeldzaam: in België onbekend, in Duitsland en Groot-Brittannië staat hij op de rode lijsten als zeldzame en bedreigde soort. Ron Carr, een keverkenner uit Engeland, geeft in een overzicht van de vondsten in Groot-Brittannië aan dat de glimmende stuifzwamkever er van 1966 tot 2011 acht keer is aangetroffen.

Vondst

In de Kennemerduinen inventariseer ik al een aantal jaren de aanwezige keversoorten, vaak samen met twee bevriende keverkenners. In 2011 kwam een van ons op het idee te zoeken naar kleine stuifzwammen en we vonden al snel enkele exemplaren in het duingrasland. Tot onze grote verrassing trof hij direct al enkele zwamkevers aan. Bij volgende bezoeken zijn steeds enkele kleine stuifzwammen meegenomen. Die zijn thuis in een potje gedaan om te kijken of er wat kevers uit konden worden gekweekt. In het veld is het namelijk heel lastig om tussen de stuivende sporen te ontdekken of er larven in zitten als je geen kevers tegenkomt.

Met stuifzwammen die we op 21 december verzameld hadden, lukte dat bij twee van ons: we kweekten tientallen exemplaren uit slechts enkele stuifzwammen. De conclusie die daaruit getrokken kan worden is opzienbarend: in de Kennemerduinen leeft een flinke populatie van deze zeldzame en zeer gespecialiseerde keversoort, maar niet in elke paddenstoel is het raak. In de keverliteratuur blijkt maar weinig bekend over deze kevers. Soms wordt er eentje gemeld die afkomstig is uit strooisel of aangetroffen is in een vangpot. Ze zouden in de herfst als volwassen dier aanwezig zijn in de stuifzwammen of aardsterren en zo overwinteren. Over de voortplanting is nog steeds nauwelijks iets bekend. Hoe vinden ze de geschikte stuifzwam en welke is geschikt? En zijn ze echt zo zeldzaam? Als ze ook buiten de paddenstoelen komen, wanneer dan en hoe lang? Nog vragen te over. Er blijft nog veel te ontdekken!

GERT VAN EE IS VRIJWILLIG ONDERZOEKER VOOR PWN EN EIS-NEDERLAND (WWW.EIS-NEDERLAND.NL).

MET DANK AAN OSCAR VORST EN FRANK VAN NUNEN VAN DE SECTIE EVERTS, NEV (WWW.NEV.NL/EVERTS).

Een peperbus in duingrasland zou dus zomaar onderdak kunnen bieden aan een onbekend wezentje... Spannend!
Foto: Joost Bouwmeester.

